

*Застава" излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот. За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за пола године 2 круне, на целу годину 4 круне, а за стран. земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

Издање „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке прсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22. Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Ручкопис не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Зашто је пао Голуховски?

„Нова Слободна Преса“ доноси у свом најновијем броју „истините податке“ о Голуховској кризи. И прича ово:

Гроф Голуховски је недавно саопштио цару, да он тражи од угарске владе гаранције у два правца. Прво, нека му угарска влада зајамчи, да му делегата Угарске неће дати неповерење. Друго, нека му угарска влада зајамчи, да га угарски делегати неће нападати онако оштро, као прошле делегације.

Кад је пре неколико дана био угарски министар-председник у Бечу, цар га је известио о жељама Голуховским. Угарски министар председник изјавио је, да ће он прво говорити са вођама странака, па онда одговорити цару.

У аудијенцији која је била у суботу, изјавио је угарски министар председник, да он ону обавезу, коју тражи Голуховски, не може примити. На основу тога је у недељу дао Голуховски оставку.

Овако приказује ствар „Нова Слободна Преса“. И на сваки начин тако је и било. Али то није прави узрок: Зашто је Голуховски одступио? То је био само последњи повод. И то повод, што га је Голуховски тражио, да се може објавити свету: зашто је он одступио.

Да је Голуховски тражио од угарског министра председника осигурање, да му неће дати неповерење, то је осигурање и могао добити. Јер за већину може онај зајамчити ко је има. Али је Голуховски тражио оно, што му нико није могао зајамчити, т. ј. да у делегацији неће бити оштро нападао. Било је сигурно, да угарски министар-председник неће моћи обећати Голуховском оно што тражи. То је најбоље знао сам Голуховски. Па кад је и поред тога тражио оно што не може, он је већ био готов да иде и бринуо се само о томе: како ће пасти, а да се јако не угрува.

Голуховски је за 12 година свога министровања имао много неудаћа. Он је

гледао, како се топи тројни савез као гурда снега, али то је ишло лагано, да нико није могао рећи: Сад је било! И на Балкану је губио земљишта постепено полако, али стално. Он није могао ништа да задржи.

Но у новије време дошао је тројни савез до ижице. За 2 године му истиче рок и тешко ће се ма и по фирми обновити. Ван тога су суетиле политику грофа Голуховског два огромна слома. Први се слом тиче трговинског уговора између Аустро-Угарске и Србије. Голуховски је веровао, ако се он ставе на Србију издиравати и претити јој и диктирати јој, све ће бити по његовом. А ту се грдно преварио. Други га је слом снашао у босанско херцеговачком питању, кад је спремао у Трибину оне депутације због анексије.

Овако убуцити Европу као Голуховски у та два питања, па насести, то је већ доста и после тога се не остаје. Чак ни у Аустро-Угарској. Не само да је срамота доброме јунаку циникнут се, не погодити циља, него је то крај и дипломати.

„Нова Сл. Преса“ је још пре мало дана динамит потпаљивала под столицом Голуховског. То није било против воље највиших. И ми смо тада одмах рекли, да сад Голуховски мора ићи. А данас кад он иде, „Нова Сл. Преса“ хоће да саспе свету песак у очи, па износи оно што је на површини, да се не би видело шта лежи на дну. Но не превари никог. Голуховске политичке погрешке такве су, да се немогу превидети. Једна је штета, што те погрешке нису само његове, него су изашле из оне несретне политике, коју води Аустро-Угарска од почетка. И ако се та политика не прекине, онда је слаба вајда што је Голуховски пао.

Нови Сад, 10. октобра.

Спор између Угарске и Хрватске и Славоније. Између угарске владе и угарских коалиционих странака с једне а по

сланика Хрватске и Славоније с друге стране постигнут је споразум. У законском предлогу о помогању индустрије променуће се сви ставови, који вређају права и законе Хрватске и Славоније.

Посланица Хрватске и Славоније у суботу у вече утаничили су како да се држе у тој ствари. На основу тога др. Богдан Медаковић као председник саборски и Франца Супило посланик саветовали су се са министром правде Гевом Полоњијем. Затим су се пре саборске седнице састали у министарској соби: Франца Кошут, Векерле, државни секретар Стерењи, гроф Тодор Пејачевић, Николић одељни предстојник, Јосиповић министар, др. Медаковић, Франца Супило, др. Петровић и Малин. И исход саветовања је тог био, да ће се у законском предлогу за помагање индустрије изменити ставови, који вређају аутономију Хрватске и Славоније. При расправи о у појединостима изнеће све те измене реформент Емил Нађ. Како је постигнут споразум, то ће посланик Хрватске и Славоније Бауер повући свој предлог да се одложи расправљање тог законског предлога.

Политички преглед.

Угарски сабор. У саборској седници од понедељника најпре је једногласно примљен Ракоцијев закон. Мађарски листови негодују, што ниједан народносни посланик није био присутан у сабору. Истичу да је једини др. Мита Мушицки био присутан и гласао. Наглашују, да су посланици из Хрватске и Славоније били присутни и гласали за тај предлог. Прешло се по том на расправљање законског предлога о помагању угарске индустрије — Левћел Золтан одобрава становиште посланика Хрватске и Славоније, што бране аутономију Хрватске и Славоније и траже да се заштити односно помогне индустрија њихова. Осуђује гак министра Хрватске и Славоније, што није на те повреде указао

ПОДЛИСТАК.

О ВИОЛИНИ, ЊЕНИМ МАЈСТОРИМА И ВИРТУОЗИМА.

Пише Душан Шамбек.

(Наставак).

П. Кремонска школа. Ова је једна од највнатнијих школа. Као главни заступници ове јесу:

1.) Породица Амати; и то: Оснивач школе Андреја (умро око 1577.) даље синови му: Антоније и Хироним и син овог последњег Никола (1595.—1684.)

Инструменти Андреје Аматиа гриђени су у равной величини и равном облику. Глас њихов био је доста пријатан но доста и слаб. Најлепша збирка његовог рада састојала се из 12 великих и 12 малих виолина; 6 виола и 4 бас; коју је израдио за дворску капелу Карла IX.; и које су за време велике револуције год 1790. нестале, те се тако данас о њима ништа не зна.

По смрти Андреја Аматиа предузимају рад очев синови му Антонио и Хироним. Антонио остао је у раду потпуно веран своме оцу; Хироним пак прославио је се у улепшавању облика виолине. Но и оца и очевог брата надмашио је млади Никола која је како обличио тако и глас потпуно усавршио. — Неумрли Бетовен имао је у свом гудачком квартету једну виолину Николе Аматиа из 1667. год.

2.) Антоније Страдуари (Stradivari). Био је ученик Николе Аматиа; један од најплоднијих мајстора у тој струци. Овај је живио

од 1644. до 1737. год. и радио је на виолини пуних 60 година. Ако се узме, да је недељно само једну виолину саградио, онда се може рачунати да је за све време свог рада, саградио до 3000 комада виолина. Како се тврди, од његових виолина сачувано је до данас још само 80 комада. — Први рад његов био је част по Аматиа; доцније пак, око 1670 године узео је нов правац.

Најбоље виолине израђивао је од 1700. до 1725. год. Ове су се одликовале лепом вештачком израдом, умеренијим сводом и пуним ванредно пријатним гласом. Дрво је било ванредно добро, а боја (лаз) јединствена, да такве још ни данас нема. Из године 1736. постоји још само једна виолина, у којој има забележено: „Израђено у старости од 92 године“. На једној његовој виолини, из последњих година XVII. века свирао је највећи виртуоз на виолини, Никола Паганини. Кад се бавио у Лондону, добио је исту на поклон, од једног енглеског лорда. — Још и данас стоји у Кремони кући у којој се родио Ант. Страдуари.

Као наследници његовог рада, рачунају се његови синови Франциско и Омоборе, који су радили чисто по оцу, али га не могу достигнути.

3. Породица Гуарнери. Глава ове породице био је Андреја Гуарнери (1630—1695.), који је око 1641. године био ученик Николе Аматиа. Од његових инструмената најбољи су они, после 1650. год. Глас њихов био је доста пријатан, али слаб и вратак. Често их рачунају међу Аматиевим лошијим инструментима.

Из ове породице излазе још као добри мајстори синови Андрејина Јосиф и Петар, који су много привнатији од оца. Петар се доцније преселио у Мантују и био је много бољи раденик од Јосифа.

Најславније име у породици Гуарнери стекао је Јосиф дел Гезу (Giuseppe del Gesu), који се родио 1683. год. у Кремони и тамо умро 1745. Као нећак Андријин, био је његов ученик. Први његови покушаји, немају никакве трајне вредности. Тек у доцнијим годинама израђивао је ванредне инструменте; дрво је особите квалитете; лаг је био врло трајан и леп. Више његових виолина ривализирају са Страдуаријевима. Прославио се тек после смрти.

Једна од његових најбољих виолина била је у рукама славног Паганинија. Израђена је 1737. год. Паганини је врло брижљиво чувао овај инструмент. Ниједном од својих пријатеља није дозвољавао, да је се дотичу. По његовој последњој жељи наследио је ову виолину виртуоз Камило Сивори.

Ш. Напуљска школа (1680—1800.) заступљена је мајсторима из Напуља и Милана. Међу главнијима долазе породица Гранчино, Тесторе, и т. д.

IV. Флорентинска школа (1690.—1764) у коју спадају мајстори Рема и Болоње. Значајни су били: Габриели; Анђелмо и Флорентус.

V. Мјетачка школа (1640.—1696) у овој на првом месту долазе Доминико Монтагуана (1700.—1750.) ученик Страдуаријев; затим Санто Серафино који је радио од 1730. до 1745. год.

већ при саветовању и склапању тих законских предлога, јер би се тада већ био постигао споразум и не би дошло у сабору до тих несугласица. Нагласио је још, како је независној (Кочутовој) странци врло много стало до братских и пријатељских односа са Хрватском. — Пера Магдић и тиче, како је и српско хрватској коалицији врло много стало до пријатељских односа са Мађарима. У име својих другова трва предлог Бауеров да се расправа законског предлога о помоћи индустрије одгоди, јер је постигнут споразум у том питању. То је исто изјавио и Бауер.

Народна јскупштина у Србији. У седници народне скупштине од понедељника настављена је расправа о последњем одговору српске владе на аустроугарску ноту у питању трговачког уговора. Драшковић (самостални радикал) у подужем говору истиче да садашњем стању није крива Србија. Аустрија је поставила и такве услове, ко и немају везе са трговинским уговором. Цело јавно мњење Србије па и симпатије Мађара су на страни данашње владе. За пет месеци царинског рата у Србији се на то нико не потужи. Влада је погрешила што је била продужила провизоријум. Од првог је тренутка требала дати одлучан одговор. Изјављује у име самосталних радикала, да ће помагати влади која буде бранила интересе и углед Србије. — Вељковић (народњак) илаже како засебно треба правити зајам за топове, а засебно за наоружање. Он и његова група помагаће владу, која се буде држала извештаја топовске комисије.

Мало шале. И „Нова Сл. Преса“ и други листови доносе разговор аустроугарског посланика у Београду барона Цикана са уредником „Новог пештанског журнала“ — Барон Цикан је изнео, како с трудом, да српску владу приволе, да се трговински спор мирољубиво реши. Аустроугарска влада морала се чврсто држати тога да аустроугарској индустрији стече равноправност у Србији: Јер што год је у последње време долазило из Аустроугарске у Србију, претрпано је било са сумњичењима и кућењем. И о Шкодиној фабрици проносили су се по Србији сваковрсни рђави гласови, који неодговарају истини. Управо било је питање части по Аустроугарску, да се при наоружању Србије са новим топовима, узме у обзир и Шкодина фабрика. И као што је Аустроугарска одлучно стала на то становиште, да Србија своје топове набави од Шкоде, исто би тако одлучно затражила да н. пр. Србија има у виду и набави угарске потребе и рецимо из једне аустроугарске фабрике сапуна. Све је то дужна чинити да својим индустријама прибави гласа. — Ово разлагање барона Цикана не можемо да у-

VI. Немачка школа. Први и најглавнији заступник ове школе јесте Јаков Штајнер (Steiner; Stainer) рођен 1621. у Абсому (село код Иасбрука, Тирола). Био је ученик Николе Аматиа. Вративши се из Кремене у свој завичај израђивао је већином просте, једноставне инструменте. Ма да је имао много поштоваоца, ипак је живио у врло јадном стању са својом великом породицом. Имао је 1 сина и 8 кћери. 1683. год. полудио је и у лудило и умро. Његове виолине значајне су због лепе техничке израде и пријатног гласа. Он је први, који је виолине почео да бојадиче отворено жутом и црвенкастом бојом.

За овим долазе браћа Клоц (Klotz) између 1660.—1675. год. Били су ученици Штајнерови. Њихови инструменти не могу да се разликују од Штајнерових. Син једнога од браће Клоца, по имену Матија (1760.—1796) био је дуже времена у Кремони и по повратку своје основао је прву фабрику виолина у Митенвалду. (Mittenwalde).

Још је нужно споменути Матију Албаија (1621.—1673.) Такођер једног ученика Штајнеровог чији се инструменти не слажу са обликом мајстора му.

VII. Француска школа. Ова школа почиње са Николом Лупо-ом. (Lupot.) Овај је рођен у Штударту 1758. а умро је у Паризу 1824. Признат је стога, што је при грађењу виолина увео нове, практичније принципе. Ганд и Виламе (Villaume) имају такођер великих заслуга у овој школи.

змемо друкче већ као шалу, но врло наивно безазлену шалу, којој ни деца по веровати не могу, већ се само одсмејати

Српски одговор.

Последња нота српске владе упућена у Беч гласи: У целом току трговинских преговора са суседном монархијом, краљевска влада руководила се и руководи се искреном жељом, да се што пре дође до трговинског уговора заснованог на обећањим уступкама, и тако поједнако корисног за обе суседне државе. У току самих преговора, краљевска влада дала је несумњивих доказа о овоме својем расположењу.

Велика суседна монархија захвучта је жељом да новом трговинском политиком заштити од стране у опште, па посебице и од српске конкуренције своје аграрне производе. У том циљу је она својим високим царинским ставовима спречила увоз цералија, а уз и сувише јак повишене царине на живу стоку и свеже месо, и уз непристајање да обнови ветеринарну конвенцију, она је захтевала и ограничење величине увоза живе стоке из краљевине, чиме би, узето све укупно, био искључен увоз на тргове суседне монархије наших цералија, а знатно отежан увоз живе стоке и свежег меса, што представља велики и главни део наше производње. На штету краљевине измењена је том новом политиком суседне монархије основица досадашњег трговинског уговора између обе државе. При таквој стању ствари, краљевској влади није остало друго, него да у преговорима са ц. и кр. владом тражи обезбеду за извоз бар живе стоке и свежег меса у суседну монархију, док би за највећи део осталих производа своје земље имала да се постара за друга тржишта. Довољно је узети у обзир природу производње у краљевини, па да се дође до уверења, да би за краљевску владу остао главни разлог да склапа трговински уговор са суседном монархијом, ако се њиме Србији не би могао обезбедити бар сталан извоз живе стоке, свежег меса и живине и беспрекидан превоз клане стоке и живине.

Колико је краљевска влада из обзира пријатељства према суседној монархији, изашла на сусрет захтевима ц. и кр. владе да би колико-толико заштитила промет бар најглавнијих предмета своје производње и тиме бар донекле обезбедила сталност трговинских односа са суседном монархијом, лако је уверити се из ових факата:

а) Ц. и кр. влада захтевала је да краљевска влада напусти царинску унију с Бугарском, или да се у њој учине оне измене, које она буде означила. Да би дала очито доказ о томе: колико полаже на своје добре трговинске односе са суседном монархијом, краљевска влада је пристала на последњи захтев и поред свега уверења у замашност жртава, које подноси тим својим уступком.

б) У току самих преговора за склапање трговинских преговора, ц. и кр. влада изнела је у промеморији од 5. априла, своје захтеве, у којима под тамо изложеним погодбама, тражи од краљевске владе, да не повисава своје царине на увоз Аустро-Угарске. И овај захтев примила је краљевска влада у

У Енглеској јавља се у XVII. веку (око 1655.) Давид Мул са доста добрим инструментима. За њим око 1679. долази Јон Банистер. А осим ових спомињу се још Рајман, Памфилон; крајем XVIII. века Ричард Дуже, Хил и Едвард Ватерс.

Што се «гудала» тиче, иста су прављена према разним облицима и величине гудачких инструмената. До сада је познато 8 разних врста. Најбоља гудала правио је Франсоа Турте (1774—1835. Francois Tourtes) у Паризу. Употребљавао је здраво, бразилијанско дрво. Гудала његова одликују се, својом елеганцијом; лакоћом и еластичитетом. Цене их тако исто високо, као и «кремонске» инструменте.

Тајна о вештачком грађењу виолина, изгледа да је још и данас остала тајна. Јер нити у Италији, а још мање код Немаца, Француза и осталих народа, не ради се више «вештачки», већ је грађење виолина постао сасвим обичан «занат». — Немци и Французи растварали су «кремонске» инструменте ради проучавања; Савар у Паризу покушавао је и физичким експериментима ту тајну да реши; употребљавао се равно дрво, боја и лаг — али све без успеха. Састав талијанског лага, који је утицао на дуготрајност инструмената и на лепоту гласа, остаће вечита тајна.

Много и много добрих инструмената пропало је кроз непажњу и незнање. Један од најмарљивијих скупљача старих талијанских инструмената био је чувени Тарисио, који је цео свој живот посветио само томе. Учио је

начелу, али да се на тај начин не смањи status quo царинских прихода краљевине.

в) Ц. и кр. влада захтевала је даље да краљевска влада усвоји начело, да приликом државних набавка при једнакој каквоћи и цени узимље производе радиности суседне монархије. И поред свега тога што државне набавке немају никакве везе са трговинским уговорима, којима је задаћа да се може — а не и да се мора — куповати и продавати. Краљевска влада је у суштини из пријатељства према суседној монархији изишла на сусрет и томе захтеву, пазићи при томе једино на форму, која се даје сложити с независношћу и достојанством краљевине и обећала је учинити у суседној монархији државних поруџбина у износу од 26 милијона динара, не желећи међутим да питање о овим и другим државним набавкама везује с трговинским уговором.

Све ове, и оволике концесије, које је краљевска влада учинила на захтев ц. и кр. владе, јасан су и неоспоран доказ њене искрене жеље да суседној монархији изиђе на сусрет баш у тренутку, кад се захтеви Србије своде готово искључиво на обезбеђење увоза у Аустро-Угарску живе стоке, свежег меса и живине, и превоза кроз њу заклане стоке и живине. С потпуним осовом се је према томе кр. влада носила надом, да ће ц. и краљевска влада у својити њену последњу ноту (од 4 августа ове године) за основицу наших даљих узајамних преговора, те јој тим теже пада уверење, које је добило из последњег њеног одговора, из ког је видела да она ни у пола није задовољна нашим уступцима.

Надахнута непрестано најпријатељскијим расположењем према суседној монархији, кр. влада је с највећом готовошћу изишла на сусрет жељи ц. и кр. владе, изнетог у последњој њеној ноти, па је после озбиљног проучавања, дошла до закључка, да у својим државним набавкама, не сме ни једној држави чинити уступке, који би могли да се тумаче као право приоритета, непомирљиво ни с појмом права државног самоопредељења ни с осовом слободне утакмице, и које као такво није нашло места ни у једном досадашњем трговинском уговору између независних држава, пошто је у очитој противности и с признатим и утврђеним начелом највишег повлашћења. У овој својој одлуци кр. влада је ојачана и праведном жељом да би такви уступци били извор неспоразумљења и трвења, који би само слабили а не јачали пријатељске односе са суседном монархијом чије пријатељство краљевина тако високо цени.

Кр. влада се носи уверењем, да ће ц. и кр. влада хтети да праведно узме у оцену опрезност која потиче из бојазни од разног схватања и неспоразума заинтересованих страна те држи да се с осовом може надати, да ће се ц. и кр. влада задовољити уступцима, које кр. влада има част прецизирати да би се избегао сваки неспоразум, као своју последњу одлуку и која се тачно у колико се набавка тиче састоји у овоме: да ће кр. влада учинити, под погодбом једнаких цена и каквоће, поруџбина у износу двадесет и шест милијона динара код индустрије у суседној монархији задржавајући потпуно и ничим неограничено право, да топове и уопште

и сврати а и правити виолине. Заузимајући се јако за старе инструменте одао се вредно скупљању истих. Пропутовао је неколико пута сву кремонску околину и накупувао је много добрих ствари. У Паризу их је пак продавао за врло скуп новац.

Доцнаје је Тарисио оставио свако друго светско уживање, те је уживао једино у својим виолинама. Неколико драгоцених екземплара није хтео никако да прода, јер су му и највеће своте изгледале сувише малене. Пре бих се раставио и са животом него с мојим виолинама» рекао је једанпут.

Последње дане свога живота провео је у Милану; пребивајући у једном врло сиромашном стану, у потпуној самоћи; не пуштајући никога у своју собу. Суседи његови често су се чудом чудили: шта тај човек ради у њој, сам самцит вечито. Једном га неколико дана не видоше из стана изаћи. Изгледало им је сумњиво и пријавише власти. Када отворише, нађоше га где лежи мртав на једној неуредној, јадној постели, а око њега свуд пуно виолина. Велики број инструмената лежао је разбачен на све стране.

Нико наравно није ни могао мислити, колико силно благо лежи у тој јадној собица. Толико силно благо, које Тарисио ни за цео свет није хтео дати. Као наследница, пријавише се два његова рођака, те те инструменте продаше једној париској фирми, одакле исти дођоше у руке највећих виртуоза.

(Свршило се).

артиљеријски материјал набави где и кад буде хте ла према својој властитој нахођењу.

Пошто јој животни интереси налажу да што пре уреди своје трговинске односе са страним државама и да на тај начин среди свој увоз и извоз, кр. влада је приступила трговинским преговорима с осталим државама, она је принуђена у исто време изјавити и кр. влади да се по себи разуме да ће све концесије и понуде, у току преговора обећане, имати да се сматрају као повучене ако ц. и кр. влада не би изволела усвојити ово гледиште кр. владе. Њој је част изјавити у исто време, да ће се и у будуће руководити у својим односима с моћном су седном монархијом обзирима доброга суседства и пријатељства у нади и уверењу да ће и код ц. и кр. владе наилазити увек на расположења, која ће јој омогућавати и олакшавати ову њену искрену намеру.

Вести из места и са стране

Пут из Београда на Ракоцијеву свечаност у Оршаву.

Читамо у београдским листовима: 14. (27.) октобра о. г. суседни нам и пријатељски мађарски народ, извршиће један редак чин, пренеће из да леких страна, где је као изгнаник умро, у своју отаџбину, мошти свога великана Ракоција, некадашњег свог владара и осталих бораца за слободу. — Тај пренос извршиће се преко Црнога Мора лађом до Констанце, а отуда железницом преко Румуније и Оршаве у Будимпешту. Спровод ће тај проћи и крај српске обале и Српско Навинарско Удружење узело је иницијативу, да том приликом и српски народ ода достојну пошту једном тако великом сину својих пријатеља и суседа Мађара, па је с тога решило, да на засебној лађи, са представницима свих наших корпорација, изађе низ Дунав у сусрет спроводу и положи на одар Ракоцијев венац. Одлазак из Београда засебно лађом „Шумедијом“ 13. о. м. у 8 часова у вече до Оршаве. Повратак у Београд 15. о. м. у 5 часова изјутра. Карта за лађу до Оршаве и натраг стаје 10 динара. Пријаве се имају учинити најдаље до 13. о. м. у подне, и то у редакцијама: „Политике“, „В. Новости“, „Правде“, „Трговинског Гласника“ и „Б. Новина“, где се уз пријаву одмах и новац полагаје и карта за пут добија. Преноћиште ће бити у лађи.

Могу узети учешћа грађани, који ће том приликом проћи и видети лепоте Ђердача и присуствовати тој заиста реткој и великој свечаности у Оршави, на којој ће бити сви угарски министри, хрватски бан, цео угарски сабор и елита мађарског народа. Лађа ће низ Дунава пристати на свима већим српским станицама и примати путнике.

Вратска сусретљивост.

Читамо у црногорској „Народној Мисли“, која излази у Никшићу. Управни одбор Црногорске Банке обратио се Народни Банци у Београду с молбом, да би им послали једног од својих стручних чиновника, који би имао проучити терен рада Црногорске Банке и дати му нужни правац. Народна Банка усвојила је врло радо ову молбу, те ће осим једног чиновника доћи и директор исте г Бранко Бошковић на Цетиње. Трошкове овог изашиљања подносиће Народна Банка. Ми се радујемо овој братској сусретљивости, јер се овим види права значај ове наше нове установе, а што је најважније, овај акт доказује, да ће настати још повољнији одношаји између нас и братске краљевине. Брзе се о браћајне везе између Србије и Црне Горе, које ће се, надамо се, наскоро успоставити, преобразити цео привредни живот нашега народа, да ће нам нове економске снаге, а по томе и самосталност, што нам даје гаранције за бољу будућност.

Пример за углед.

Читамо у „Српској Рјечи“: На Палима одржана је у присуству управитеља сарајевског протопрезвитерата, г. Стеве Трифковића 6. овог м. скупштина ради оснивања српске школе. Том приликом испунило се преко 50 угледних домаћина, који дароваше 1400 К. добровољних прилога за оснивање српске школе. Уједно се обвезаше, да ће српску школу издржавати прилозима све дотле, док се црквеношколски иметак толико не умножи, да се из тих прихода могу подмиривати све школске потребе. Који домаћини нису могли доћи, поручили су, да и они пристају уз народ и за народ. У прилозима највише се истаклоше ови родољуби: Ђорђе Грабеж, свештеник паламски уступио је за школу бесплатно парохијски стан све дотле, док му се уз цркву други не сагради и даровао је 400 К.; Ристо Шушић, председник срп. прав. цркв. школског одбора на Палима, 300 К.; Јосиф Старовлах, одборник, 200 К. и Васо Тодоровић, одборник: 100 К. Остало приложише присутни одборници скупштинари. Ови при-

лози јасно сведоче, колико је у нашег народа развијено родољубље и колико сваки Србин осећа потребу оснивања и потпомагања српске школе, тог аманета Св. Саве. Дај Боже, да се на паламску општину угледају и многе друге општине широм Босне и Херцеговине, па да народ подигне што више српских школа, јер се само у њима могу васпитати Српци у српском духу и правослаљу. Наспори Боже!

Г у с л е.

У „Босанско-Херцеговачком Гласнику“ читамо ово: — Аустрија не воли гусле Овај музички инструмент подсећа је на песме о независности, на часове побуна, на снове о српском јединству, који су узбуђивали срца народних јунака; народ поштује гусле као драгоцен спомен, као свето завештање прошлих времена, када се поносит са својих победа и задовољан својим слободним животом, могао држати према завојевачу поносито и храбро. У дане разних светковина и славе купи се маса света око гуслара и с преданошћу слуша своју народну или јалу, која му излаже некадашњу славу, жалећи за својом старом величином, теже се спосе садашња понижавања; обожаваће великих патриотских полета из прошлости пробужује смелост. Али народи у ропству не треба да имају своју историју. Аустрија је, дакле, забранила гусле. У самом Сарајеву полиција је извршила претрагу по свима кафанама и крчмама, и конфисковала све гусле, које је тамо нашла. У унутрашњим склоницима крајевима сељак их са страхом чува; ако има гусле, добро се пази да их не покаже својим посетиоцима, јер се страшно боји показивања; путник, који би хтео из радозналости да види овај инструмент, има само једно средство: да оде у полицијски комесаријат; сигурно је да ће тамо наћи бар једне ако не и више гусала, узаконених из каквог месног „хана“.

Из живота султана.

У једном енглеском листу изнео је Чедд Мијатовић више цртица из живота данашњег султана Абдул Хамида. Вели да је султан увек озбиљан, ретко се смеје, па и тихи осмејак његов показује неку абиљу, сету. Султан воле лепе жене, лепо цвеће и лепе коње. У своје дворце дао је саградити модерно позориште, где показују своју вештину и уметност први европски вештаци и уметници. Створио је и дивну изложбу слика, у којој су први европски уметници снимили са кичицом на платно турске победе и поразе. — Кад и кад у расположењу султаном Абдул Хамидом превлађује саркастичан доброћудан хумор. Тако кад му је једном причано о једном дервишу, који је гутао једну сребрну кашику за другом, а после једног обода код великог везира, примети султан Абдул Хамид: И то називате чудноватим. То управо није ништа према оном што је изнео мој војни министар Хасан Паша. Он је прогутао читаве оклопне леђе а боју липа ни за цигла тренутак није био променуо. — Другог једног штафеника свога био је султан послао са једним ратним бродом у Малту, да поздраве енглески краљевски пар. Пошто овај никако није хтео да верује европским картама, неколико је недеља пловио по егејском мору, распитујући свугде за Малту. И кад му нико не знаде насигурно рећи где је Малта, вратио се у Цариград са лаконским рапортом: „Малта јок“ (Малте нема). Султан који је знао да ће имати непријатности, што није са своје стране поздравео енглеског краља и краљицу, ипак осмелуши се рече: Сад тек разумем зашто хоће Енглези да добију Капар. Наравно да га требају кад „Малта јок.“

Пред смрт се венчао.

Умировљени римокатолички учитељ Карло Добадки, од више дана је тешко оболео лежао у једној будимпештанској болници. У петак око 8 сати у вече тако му је погоршало, да је искао да се причести. Осим тога тражио је да ма одмах призову његову драгану Гизелу Блажек и два сведока, јер хоће да се ожени с њоме. Све је учињено и за кратко време био је склоњен брак између њега и драгане му цивилним путем. У брзо је стагао и свештеник те га је причестио, а и обоје венчао по обреду римокатоличке цркве.

Позив на претплату.

1. октобра 1906. године отварамо нову претплату на четврту четврт.

„Застава“ излази два пут дневно, а стаје као и до сад на три месеца 7 круна за све оне, који желе, да им се „Застава“ дневно један пут поштом шаље. — За оне, који желе, да им се лист шаље два пут дневно поштом, стаје 8 круна 75 потура.

За Нови Сад стаје „Застава“, кад се двапут дневно шаље лист кући 8 круна на три месеца.

Ми ћемо и даље чинити све што можемо, да одржимо „Заставу“ на оној висини, која одговара угледу народна и радикалне странке и молимо све пријатеље листа да нас у овом послу помогну.

Обраћамо нарочито пажњу на „Заставине“ бројеве од петка, вечерњи и јутарњи број уједно Овако проширени народни бројеви доносе расправе о задругарству, привреди, о народном здрављу, о правним поукама и т. д. Ти се бројеви удешавају за најшире кругове, а претплата за њих стаје 4 круне годишње а на три месеца 1 круна.

Најлакше се претплаћује поштанском упутницом.

По решењу управе, лист се ником не сме давати на вересију.

У Новом Саду, септембра 1906.

Уредништво и администрација
„З А С Т А В Е“.

Брзојави „Застави“.

Стагли 10. октобра.

Пад Голуховскога.

Веч Још се никако не зна, ко ће бити наследник Голуховскога. Аустроугарски посланик у Петрограду Ерентал има највише изгледа за то. Јуче је примљен од владара у аудијенцију.

Веч. Немачка пучка странка удружена са осталим странкама, тражиће у сабору путем интерпелације разјашњења, да ли је промена у министру спољних послова доиста изазвала Угарска.

Београд. Пад Голуховскога изазвао је овде велику радост. Чланови владине странке честитали су Пашићу на победи његовој.

Нова влада у Француској.

Париз. Милран ће по свој прилици бити министар спољних послова а Пикар војни. Превлађује бојазац, да ће присуство Пикарово у министарству са још три социјаласте изазвати заплет у француском сабору.

Т р г о в и н а.

НОВИ САД, 10. октобра 1906. године.

Пшеница прве класе 13 к. 40 п. до 13 к. 60 п.
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.
Пшеница средња 13 к. — п. до 13 к. 20 пот.
Пшеница лакша 12 к. 40 п. до 12 к. 80 пот.
Наполица нова — кр. — п. до — кр. — пот.
Јечам 12 круна — пот. до — кр. — пот.
Зоб нова 12 кр. 40 пот. до 12 кр. 60 пот.
Кукуруз у врну н. 12 кр. 40 п. до 12 кр. 60 п.
Кукуруз у клин у. 5 кр. 60 п. до 5 кр. 70 пот.
Маст 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина 132 кр. — пот. до — кр. — пот.
Сланина паљена 132 кр. — п. до — кр. — п.
Свиња угојени тешки 92 до 94 пот.
Свиња средњи . . . 88 до 90 „
Свиња лаки . . . 84 до 86 „
живе мере.
Теопи 116 п. до 120 пот. по кили
Јагањци — к. до — к. по пару
Овци 32 кр. до 48 кр. по кили.

Књижевни прикази.

Изишла је књига: „Тасин Дневник“, са овом садржином: „Народ одобрио“. — Отаџбина. — Краљича плаче. — Пред судом. — Краљ расположен. — Напуштена деца. — Пријатељ династије. — Са села. — Генерал Грабов. — Београд. Издавач: књижара Геце Кона. 1906. Цена 1 динар и 20 пара.

Још једна истина о тифусу. Написао санитарски мајор др. Милан Пецић. Издање пишчево. Београд. Штампано у штампарији Савић и ком. 1906. Цена?

— Ушла је у штампу књига: „Мученици“ од гђе Милене Милићковићке. У тој књизи има више прича из старосрбијанског и македонског устанка.

— Календар „Рада“ за 1907. г. готов је и повежује се. Садржина му је врло одабрана. Порудбине нека се шаљу: Деоничарском друштву „Рада“ у Руми. Цена ће бити како смо извештени 80 потура.

— Нове српске композиције за гласовир Српска читаоница Новом Саду (Ujvidék) издаје албум композиција Исидора Бајића за гласовир у две руке. У овом албуму биће 8 карактеристичних композиција. Издање ће бити укусно (штампаће се у Лајпцигу. Свега 23 стране велика кварт формата.) Цена 4 круне. Ко се жели претплатити нека картом извести председника читаонице професора Милана А. Јовановића.

◆◆◆◆ НОВЕ МУЗИКАЛИЈЕ. ◆◆◆◆

Сад су баш изашле из штампе две најлепше и најпотпуније

„ЗБИРКЕ МУЗИКАЛИЈА“.

1. Албум 138 српских народних песама са гласовир. — Цена 5 круна.

Албум 100 најновијих игара за гласовир. — Цена 5 круна.

2. Ко пошаље новац у напред, добиће исте о нашем трошку.

ДВОРСКА КЊИЖАРА

Мите Стајића

у Београду.

1298 13-15

И з ј а в а.

Долепотписани овим изјављујем, да наскон моје смрти, моји рођаци никаква права наследства на моју оставину немају.

1423 2-3

Јован Вакаловић,
у Карловцима.

8783/1906. tkv. szám.

Arverési kérvénye Nádalfai község képzési és nevelési alap végrehajtónak — Sztanimirov Jován nádalfai községbeli lakos végrehajtást szenvedett ellen 273 korona 80 fillér tőke és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében az újvidéki királyi törvényszék s a titeli királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság területén a nádalfai 562. számú telekkönyvi betétben az A. §. 1. sor 75. hrszámú 166 négyyszögöl kertből Sztanimirov Jovánt illető 1/6 résznyi jutalom helyett a végrehajtási törvény 156. §-ának a.) pontja értelmében az egész és pedig Sztanimirov Jováné született Ilin Kriszta, Sztanimirov Luka, Sargity Lázárné született Sztanimirov Zzivana és kiskoru Sztanimirov Jován nevén ért 1/6 részre és 827 korona kikiáltási árban nyilvános árverés útján el fog adatni.

Arverési hirdetmény.

A titeli királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Nádalfai község képzési és nevelési alap végrehajtónak — Sztanimirov Jován nádalfai községbeli lakos végrehajtást szenvedett ellen 273 korona 80 fillér tőke és járulékaik iránt folytatott végrehajtási ügyében az újvidéki királyi törvényszék s a titeli királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóság területén a nádalfai 562. számú telekkönyvi betétben az A. §. 1. sor 75. hrszámú 166 négyyszögöl kertből Sztanimirov Jovánt illető 1/6 résznyi jutalom helyett a végrehajtási törvény 156. §-ának a.) pontja értelmében az egész és pedig Sztanimirov Jováné született Ilin Kriszta, Sztanimirov Luka, Sargity Lázárné született Sztanimirov Zzivana és kiskoru Sztanimirov Jován nevén ért 1/6 részre és 827 korona kikiáltási árban nyilvános árverés útján el fog adatni.

Határnapul az 1906. évi október hó 26-ik napjának délutáni 3 órája Nádalfai község házához kitézetik, oly hozzáadással, hogy az ingatlan ezen határnapon a becsáron alul is el fog adatni.

Kikiáltási ár a fenti becsár a melynek 10%-át venni szándékozik készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi 3333. számú igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről szabályszerű elismervényt átszolgáltatni kötelesek.

Vevő köteles a vételárat 2 egyenlő részletben és pedig az árverés jogerejétől számítva és pedig mindig az árverés napjától számított 5%-os kamatokkal együtt a titeli magyar királyi adóhivatal, mint bírósági le-tétpénztárnál lefizetni.

Kelt Titelen, 1906. évi július hó 28-ik napján A királyi járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnál.

Dr. Petrovics
kir. albiró.

Др. Јован Коцкар

отворио је своју

адвокатску канцеларију

у ОСЕКУ гор. граду

Чавракова улица бр. 15. 1404 3-3

преко пута судбене зграде.

А М Е Р И К А
ИЗ ХАВРА ПОЛАЗИ СВАКЕ СУБОТЕ
ПУТНИЧКЕ КАРТЕ КРОЗ
француску пругу
Добро и брво отпремање. — Изврсна
опекарба са вином и ликером. Путне
карте за све штације американских
железница по оригиналној цени.
Ближа извешћа даје бадава и франко
1104 Französische Linie 9-13
Wien, IV., Weyringergasse M 8.

МАНУФАКТУРНА И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА
ПАЈЕ РАДАНОВИЋА

У ОСЕКУ

потребује два помоћника, солидна и вешта
продавца који осим српског још потпуно
немачки и мађарски говоре. 1425 1-3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
МИШЕ НИКОЛИЋА

у Инђији

потребује једног старијег помоћника, који може одма
ступити. 1426 1-3

ТРГОВИНА
ШПЕЦЕРАЈА, МАТЕРИЈАЛА И РАЗНИ БОЈА
Н. ДИМОВИЋА

потребује млађег ваљаног помоћника, који
је у енгро-радњи изучио, и једног

шегрта

на добре куће.

1424 1-2

МЛАД ПОМОЋНИК

шпецерајске струке који говори српски и
мађарски може одма добити место код

Kiss István

Szabadka

1427 1-1

300
јутара прве класе
ОРАЋЕ ЗЕМЉЕ

близу Новог Сада, издајем на 6 или више
година са или без fundus instructus-a под
закуп.

Обратити се ваља писмено или лично
на сопственицу

Љубицу Матавуљ-Димовић

Београд

позоришна улица број 26.

1428 1-3

БРАЋА РАБШТЕРИ

НОВИ САД

196 57-

ПЕЧИВО ШЉИВОВИЦЕ И КОМОВИЦЕ

Фабрика шестоструке сирћетне есенције.

ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

Стојана Косанића

У РУМИ

потребује једног доброг помоћника, који
српски, мађарски и немачки говори. Плата
480-600 круна уз стан и храну. Сту-
пање одмах. 1422 2-2

Предаја радње.

За кафану и ресторацију СРПСКОГ
ДОМА у Митровици тражи се предузи-
мач. Ближа извешћа даје гостионичар
СРПСКОГ ДОМА у Сремској Митро-
вици. 1430 1-2

Ј Е Д Н А

АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА

у Срему

тражи

извешћаног Конципијента.

Плата по заслуги.

Извешћа даје администрација „Заставе“.
1-3

Босански меки ораси

само 22 К 100 влг.

ШЉИВЕ 110|120 20 К., 90|100 24, 80|85 30 К
а најфиније 32 К — 100 кила.
Шљивовице нове и старе 20' по 50 К —
100 литара.

Лешњике, јабука, пасуља, меда и свих босанских
производа и на мало (50 кила) препоручује

Извозна комисионарска радња

ЂОРЂА АЛ. ВАСИЉЕВИЋА

Д. Тузла (Босна).

1406 2-2

Цјенике бадава.

ПРОДАЈЕМ

КУЋУ са великим
плацем, која лежи
у Новом Саду у
алмашкој улици

бр 5 поред куће г. Пере Ракића. Бли-
жа извешћа даје г. Јоца Вуковић Кал-
винов, у Новом Саду, или власника Со-
фија Вуковић Нови Сад Ченеј. 1893 6-6

БАНКАРСКА И МЕЂАЧКА РАДЊА

Мирослава Спаића

У МИТРОВИЦИ (Сремској)

продаје

ЛОЗОВЕ

Санаторијум краљице Јелисавете
са главним згодитком од

30.000 круна

и споредним мањим згодитцима.

ВУЧЕЊЕ ВЕЋ 1. НОВЕМБРА О.Г.

уз месечне отплате на оброчни лист. — Месечна
уплата само К 240
КУПУЈЕ: Акције Српске Банке, свиковрсне ло-
зове, државне хартије, златан и сребрни новац, до
ларе, дукате, све по најкулантнијој цени.
Прегледе извлачења лозова уз награду од 4 фи-
лира по лозу.

ПРОДАЈЕ 1263 5-5

нове велике и мале дукате.

ПРИСПЕЛА ЈЕ!!

сасвим свежа прекоморска, као и остала шпецерајска роба и деликатеса

У ТРГОВИНИ ШПЕЦЕРАЈА И ДЕЛИКАТЕСА

ВЕЛИМИРА РАДАКА

У МИТРОВИЦИ

1812 2-3

где се може увек добити:

разних сирева,
прашке шунке,
најбољих сардина и ајвара,
финог и најфинијег рума,
кинеског и руског чаја,
колачића за чај,
равне мармеладе,
ушећерена воћа,

киселих краставаца,
маслине у славој води,
раз их морских риба,
и рекова у зејтину,
разни фини ликера,
коњака и шампањца,
лековита столна вина,
Malaga Madeira,

Sckerry, Marsalla,
ружице, салаксие,
и карловачко прво вино,
разна минерална вода,
најфинијег француског
зејтина,
Кајзерових бруст и
Бомбона за кашаљ

и све остале шпецерајске робе уз најниже цене и тачну послугу.

Налози са стране обављају се поштом брво и тачно.